

gospodarske, obrtniške in národne.

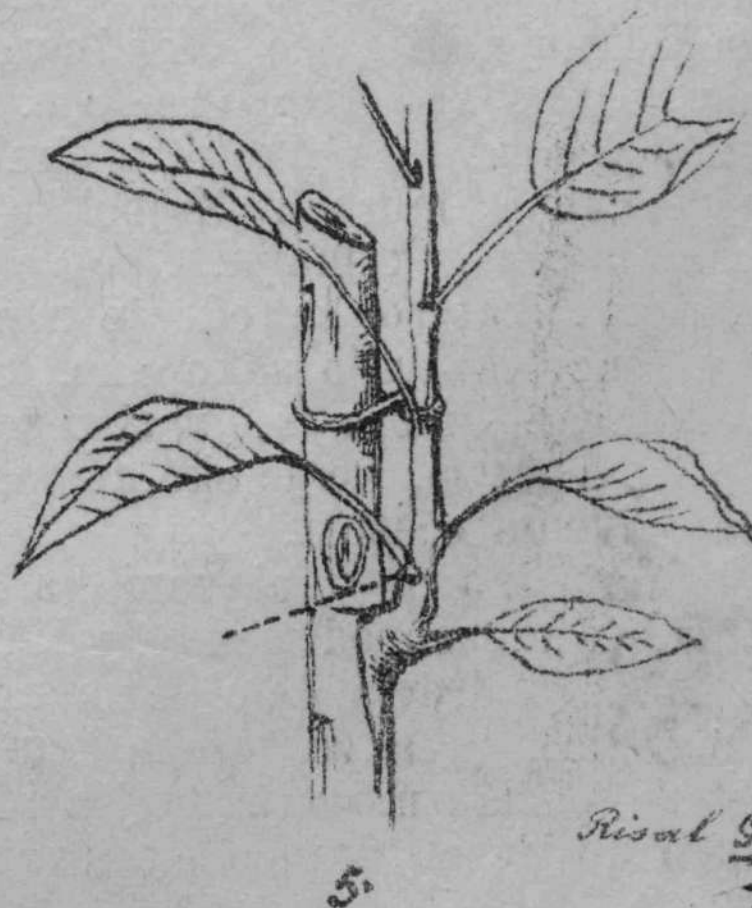
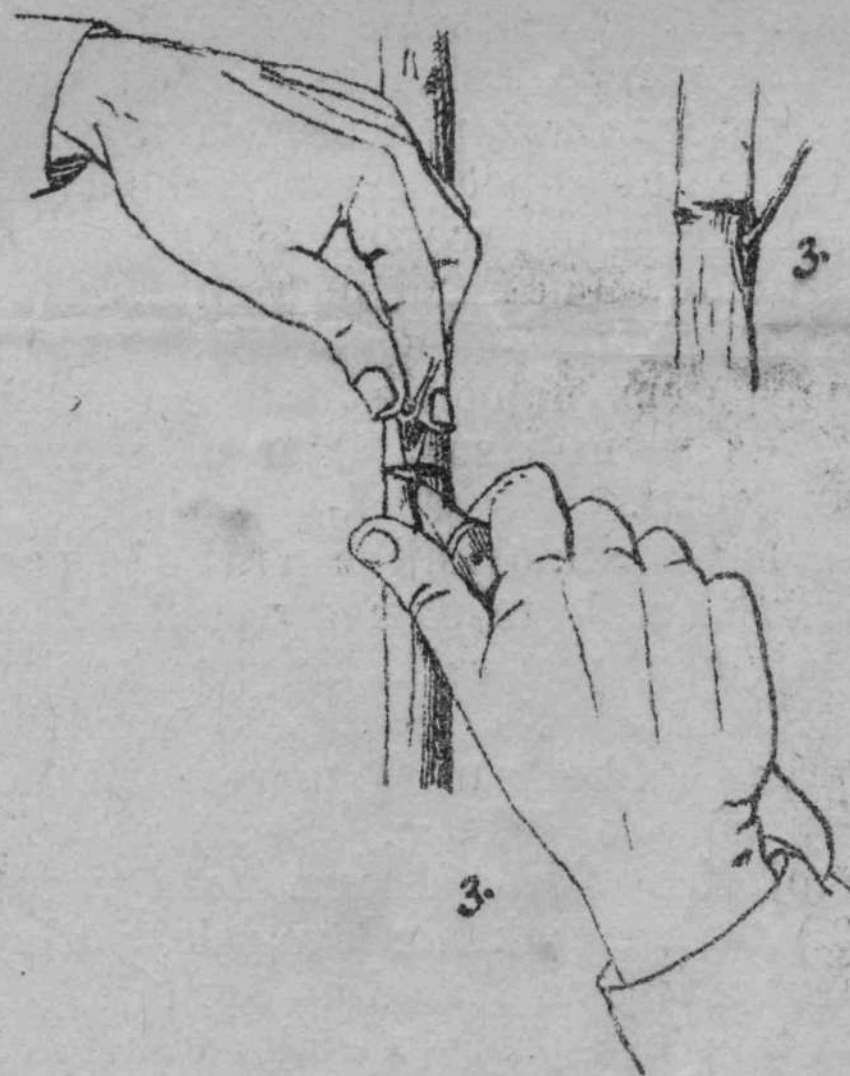
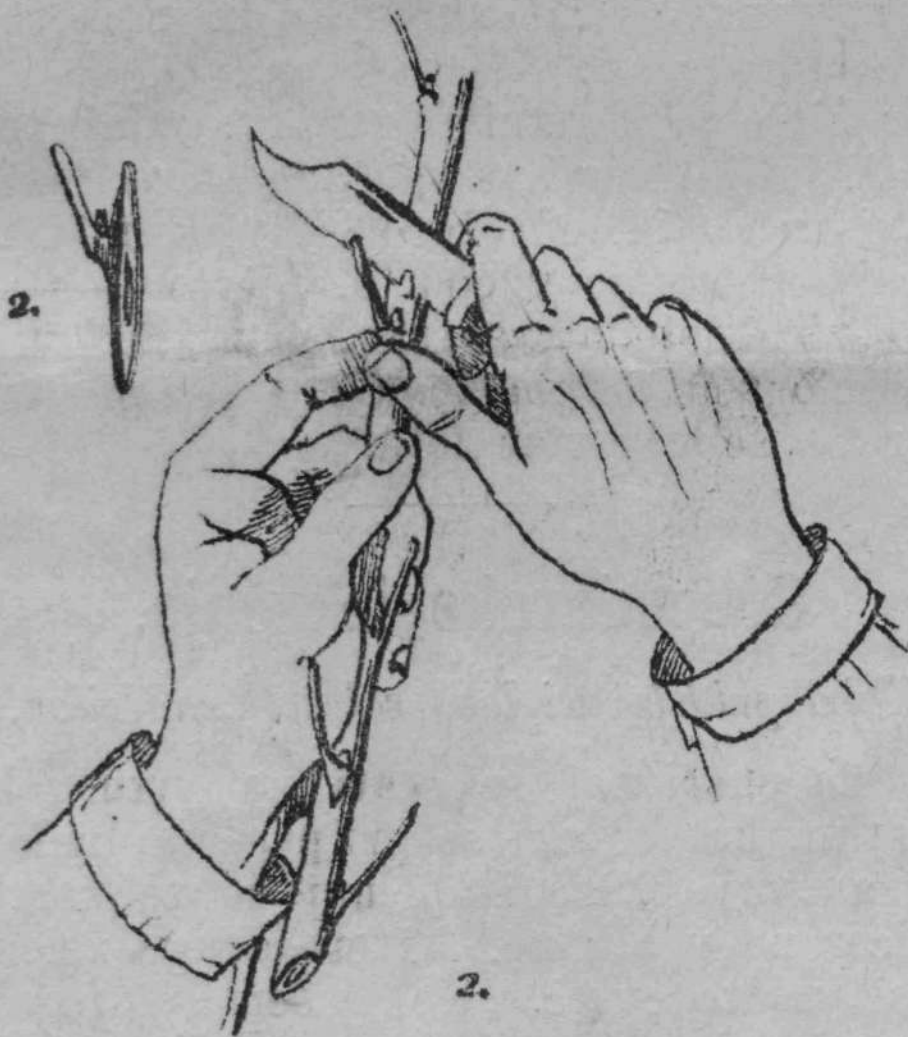
Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 1. julija 1885.

O b s e g: Okulovanje ali požlahtnovanje z očesom. — Gospodarske izkušnje. — Vprašanja in odgovori. — O šentjanževi rži. — Zemljepisni in narodo-pisni obrazi. — Grof Taaffejeva vlada in podpirajoča jo večina državnega zbora. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Okulovanje ali požlahtnovanje z očesom.

Ris. et Grav. P. R.

Požlahtnevanje drevja samo z enim očesom (popom) ali kakor se sploh imenuje „okulovanje“ smé se smatrati najboljšim načinom požlahtnevanja. Prednost okulovanja mimo drugih požlahtnevalnih načinov obstoji v marsičem, posebno je pa povdarjati primerno majhno ranenje podlage (divjaka), hitra in cena izvršitev ter mala poraba za požlahtnevanje sposobnih očes. V večih drevesnicah ima pa okulovanje še to veliko prednost, da se dá to delo ravno takrat izvršiti, kedar je najmanj družega dela. Pri vsem tem dajo pa drevesca z okulovanjem požlahtnena najlepše in najmočnejše poganjke.

Za vspešno okulovanje je treba sočne podlage in cepičev. Kedaj je ta čas, se najbolje spozna na tem, če se dá ljubad divjaka rada odločiti od lesa ali pa če vršički podlaginih poganjkov ravno iztvorjajo nove liste. Okulovanje izvršuje se najbolje pri toplem vremenu; da so pa divjaki dobro sočni, priporoča se okopavanje zemlje in zalivanje divjakov pred okulovanjem.

Pri okulovanju rabi se nož, ki je navlašč za to delo prirejen. Okulovalni nož ima klino s primerno zavitim rezalom (pod. 1.) ter kratki klini podobno zagojzdo iz kosti, ki služi v privzdigovanje ljubadi, kakor je pozneje popisano.

Prvo delo okulovanja je prirejevanje očesa za okulovanje. To se zgodi na naslednji način. Naredi se eden do poldrugi centimeter nad očesom cepiča z okulovalnim nožem poprečna zareza skozi lubad noter do lesa. Potem se prime nož bolj plošnato (glej pod. 2.) ter se zareže nekoliko više od prej storjene zareze in se potegne nož pod očesom tako, da se oko odreže ter da je ljubad pod očesom kake dvakrat daljši kot ljubad od očesa do prve zareze. Odrezano požlahtnevalno oko mora imeti na notranji strani (pod. 2.) še očesno zrno obdano od nekoliko lesa. Tako odrezano oko je potem najboljšje dati do daljne porabe med ustnici, da se ne izsuši, kjer pa tudi ne sme sli v dotiko priti.

Drugo delo pri okulovanju je prirejevanje podlage ali divjaka. V ta namen naredi se na primeren mestu divjaku povprečna zareza kolikor mogoče blizu kake mladike. Na to zarezo naredi se druga navpična zareza. Obe zarezi morete iti do lesa ter imate skupaj podobo črke T. Sedaj se vzdigneta z koščeno zagojzdo okulovalnega noža vogala ljubadi (glej pod. 3.) ter se vtakne z levo roko požlahtnevalno oko v tako napravljeno ljubadino špranjo, da zgornja vprečna zareza očesa pride v enako visočino z vprečno zarezo na podlagi. Potem poveže se okulovano mesto z bombaževim (pavolnato) nitko, pri čemur pa oko samo mora vedno prosto ostati ter k lesu dobro pritisneno biti, da zamore prirasti.

Okulovanje je dvojno, in sicer z ozirom na čas, v katerem se okuluje. Imamo okulovanje z živim in okulovanje s spečim očesom.

Z živim očesom se redkokrat okulava in to največ pri marelicah in murbah. Najboljši čas za to delo je mesec maj in začetek junija. Oko se vzame od lanskega poganjka, katero se odreže uže pozimi ter se hrani kje v senci v zemljo zakopano. S živim očesom izvršeno okulovanje mora še v tistem letu pognati, za to naj se pa potem, ko je oko uže prirastlo, odreže divjak nad oživelim očesom.

Najbolj navadno je okulavanje s spečim očesom, ki se ima vršiti v času od meseca julija do septembra. Vse vrste sadnega drevja dajo se na ta način požlahtniti. Za marelice, breskve, orehe, kutnje, ivančkova jabelka je ta požlahtnitev najboljša in najsigurnejša. Dober teden do deset dni po okulovanju se uže vidi,

ali se je oko prijelo ali ne. Po preteku tega časa namreč mora biti listov pecelj (glej pod. 3.) še zelen ter mora pri rahlem potipanju uže odpasti, kar vse znači, da se je oko prijelo. Če je pa listov pecelj uže suh ter se še trdno drži očesa, se pa okulovanje ni obneslo in treba je divjaka, ako je še dovolj sočen, na drugem primernem mestu vnovič okulovati.

Štir do šest tednov po okulovanju treba je prerezati vezi in sicer z zarezo, ki se naredi na divjaku po dolgem, zadej za okulovanem mestom. Pri tem delu naj se kolikor mogoče malo rani ljubad.

S spečim očesom okulovanim divjakom odreže se v prihodnji spomladi vrh in sicer kakih osem do deset centimetrov nad žlahtnim očesom (pod. 4.) ter se ob enem ta ostali prostor med očesom in vrhom osnaži od vseh poganjkov in očes. To zadnje delo mora se tudi še pozneje večkrat izvršiti.

Ostali prostor med očesom in vrhom služi poganjku v podporo. Ako je poganjk 15 do 20 centimetrov visoko zrastel ter ne raste lepo na kvišku, priveže naj se k temu kosu divjaka (glej pod. 5.).

Veči poganjki, ki izrastejo iz korenine ali iz divjaka, morajo se skrbno odrezati. Na divjakih, kojih okulovanje se ni prijelo, ali koder se je odlomil poganjk iz žlahtnega očesa, pusti naj se najvišji, močni poganjk iz divjaka stati, ter naj se nad njim ves divjak proč odreže.

Na žlahtnem poganjku ne sme se prvo leto nič rezati, varuje naj se in oskrbuje, da zamore krepko brez vsake ovire rasti.

Kakor hitro je žlahtni poganjk spodaj trd postal (v juniju ali juliju) ter ima sposobnost, iz lastne moči lepo na kvišku rasti, odreže se divjak nad njim, in sicer v visokosti kot je v pod. 5. z črto zaznamovano. To delo naj se skrbno izvrši, ter nastala rana s cepilno smolo zamaže. Če je vse prav izvršeno, zaceli se rana še v prvem letu.

Gospodarske izkušnje.

Kako pridelovati lepo salato „endivijo“.

Čez zimo pusti naj se stati na vrtu nekaj endivijinih rastlin, katere naj se pri posebno hudem mrazu nekoliko zavaruje. Spomladi naj se te rastline presadi in sicer ne v bližino, katere druge zelenjade, ki ob enem sè salato cvetè. Ko je seme dozorelo, se ga shrani ter ravno sredi maja seje. Boljše je pa, če se to seme za drugo leto shrani ter vseje staro seme. Endivijino seme obdrži kaljivost celih deset let.

Dobro sredstvo proti metljaji v pljučah pri ovcah.

Ta bolezen, ki največkrat napade jagnjeta, predno so leto stara, obstoji v tem, da se zaredijo v pljučah niti podobni črvi. Kot izvrstno sredstvo proti tej bolezni priporoča se dejati v jasli smerekine veje. Ovce hlasto pojejo ne le jeglice, ampak tudi ljubad. Pri neki čedi jagnjetev, v kateri jih je uže veliko poginilo zaradi gori imenovane bolezni, je imenovano sredstvo hitro pomagalo in pozneje nobeno jagnje ni več poginilo.

Kako ohraniti votlo drevje.

Da se votlo drevje ohrani, ter tudi rodovitno ostane, naj se votlina dobro izsnaži ter z ilovico zamaže in na zunanji strani pa potem ilovica s katrahom premaže. Posebno velike votline starega drevja naj se ravno tako izčistijo ter potem kar navadno zazidajo z malto in opeko ali kamenjem.